

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053 2, 5 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Suskystintų gamtinių dujų terminalo operatorius (toliau – SGD terminalo operatorius) – asmuo, turintis Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka išduotą gamtinių dujų skystinimo licenciją ir atsakingas už SGD terminalo eksploatavimą, kuriame valstybei tiesiogiai ar per jos kontroliuojamas įmones priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 dalį ir išdėstyti ją taip:

„2. SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos, kurių nėra galimybės finansuoti iš kitų bendrovei prieinamų šaltinių, taip pat SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties visos pastoviosios eksploatavimo sąnaudos bei Vyriausybės patvirtinto SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingo minimalaus metinio dujinamų gamtinių dujų kiekio, kuriuo pripažįstamas SGD terminalo operatoriaus deklaruotas suskystintų gamtinių dujų kiekis, kuris yra pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui ir SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios esant poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, užtikrinimui palaikyti, tais atvejais, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas (toliau – SGD terminalo būtinasis kiekis), tiekimo pagrįstos sąnaudos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nustatyta tvarka įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – papildoma dedamoji). Papildoma dedamoji taikoma gamtinių dujų sistemos naudotojams ir (ar) gamtinių dujų vartotojams už gamtinių dujų vartojimo pajėgumus, reikalingus jų maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti pristatymo vietose, kuriose gamtinių dujų sistemos naudotojų ir (ar) gamtinių dujų vartotojų įrenginiai yra prijungti prie gamtinių dujų perdavimo sistemos ar prie gamtinių dujų skirstymo sistemų, į kurias dujos tiesiogiai ar netiesiogiai transportuojamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos. Papildoma dedamoji, įskaitant gamtinių dujų vartojimo pajėgumų apskaičiavimą, nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Papildomą dedamąją Komisijos nustatyta tvarka surenka, administruoja ir SGD terminalo operatoriui ar bendrovei bei paskirtajam tiekėjui išmoka gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius (toliau – perdavimo sistemos operatorius).“

3 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

„11 straipsnis. Prekyba gamtinėmis dujomis

1. Siekiant užtikrinti SGD terminalo būtinąją veiklą, ~~tai yra SGD terminalo technologinį pajėgumą, reikalingą nuolat ir efektyviai patenkinti gamtinių dujų poreikį Lietuvos Respublikoje, kaip nurodyta įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje,~~ taip pat siekiant garantuoti SGD terminalo veiklos technologinį ir ekonominį pagrįstumą bei skatinti efektyvų diversifikuotų gamtinių dujų tiekimo šaltinių konkurencingumą, valstybės reguliuojamai elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybai užtikrinti pirmumo tvarka privalo būti tiekiamos per SGD terminalą įvežtos gamtinės dujos. Vyriausybė patvirtina SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingą minimalų metinį dujinamų gamtinių dujų kiekį, kuriuo pripažįstamas SGD terminalo operatoriaus ar bendrovės deklaruotas suskystintų gamtinių dujų kiekis, kuris yra pagrįstai reikalingas stabiliam SGD terminalo dujinimo technologijos procesui minimaliu nepertraukiamu režimu palaikyti (toliau – SGD terminalo būtinasis kiekis).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyto įpareigojimo vykdymą užtikrina paskirtasis tiekėjas, vadovaudamasis šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Paskirtąjį tiekėją Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis konkurso būdu paskiria Energetikos ministerija. Paskirtuoju tiekėju gali būti skiriama įmonė, kurioje valstybei tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. Paskirtasis tiekėjas negali vykdyti veiklos, susijusios su energijos perdavimu ir (ar) skirstymu, taip pat kita paskirtojo tiekėjo veikla, jo valdymas ir organizacinė struktūra neturi prieštarauti veiklos gamtinių dujų sektoriuje atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimams. Paskirtasis tiekėjas pripažįstamas strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčia įmone.

3. Elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojai, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis paskirstomos remtinės elektros energijos gamybos apimtys ir (ar) kurių gaminamos energijos kaina yra valstybės reguliuojama (toliau – energijos gamintojai), nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamų gamtinių dujų tiekimą privalo užsitikrinti tokia tvarka:

1) pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai ~~paveda paskirtajam tiekėjui pagal galiojančius teisės aktus pirkti suskystintas gamtines dujas ir (ar) SGD terminale dujinamas gamtines dujas energijos gamintojų gamtinių dujų poreikiui užtikrinti, pirmumo tvarka tiekiamas per SGD terminalą įvežtų gamtinių dujų kiekis, atitinkantis perka SGD terminalo būtinąjį kiekį, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, kuris paskirstomas energijos gamintojams Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį kiekvienais metais. Sutartys su paskirtuoju tiekėju sudaromos 5 metams ar, šalių tarpusavio susitarimu, ilgesniam laikotarpiui;~~

2) įgyvendinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą, likusiam energijos gamintojo gamtinių dujų poreikiui užtikrinti gamtinės dujos, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu, tiekiamos dvišalių sutarčių su gamtinių dujų tiekėjais pagrindu ar įsigijamos biržoje. Gamtinių dujų pirkimus energijos gamintojai vykdo teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.;

~~3) energijos gamintojų, taip pat kitų elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybos veiklą vykdančių asmenų pageidavimu viso elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamo gamtinių dujų kiekio tiekimas užtikrinamas pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai suteikia įgaliojimus paskirtajam tiekėjui pagal galiojančius teisės aktus pirkti suskystintas gamtines dujas ir (ar) gamtines dujas energijos gamintojų gamtinių dujų poreikiui užtikrinti, įvertinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą.~~

4. Energijos gamintojai, planuodami gamtinių dujų poreikį ir derindami gamtinių dujų tiekimo grafiką pagal sutartis su kitais gamtinių dujų tiekėjais, užtikrina šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytų sutarčių su paskirtuoju tiekėju tinkamą vykdymą ir nesudaro ~~naujų~~ sutarčių, kuriomis būtų pažeidžiamas privalomas reikalavimas **pirkti SGD terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo dėl per SGD terminalą įvežamų gamtinių dujų tiekimo pirmumo tvarka.**

~~5. Jeigu viso elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamo gamtinių dujų kiekio tiekimas užtikrinamas pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kaip nurodyta šio straipsnio 3 dalies 3 punkte, energijos gamintojo gamtinių dujų vartojimo balansavimą vykdo paskirtasis tiekėjas. Jeigu likęs energijos gamintojo gamtinių dujų poreikis užtikrinamas šio straipsnio 3 dalies 2 punkte numatytu būdu, energijos gamintojo gamtinių dujų vartojimo balansavimą užsitikrina pats energijos gamintojas.~~

65. Komisija nustato protingumo kriterijus atitinkančią paskirtojo tiekėjo veiklos grąžą SGD terminalo būtinąjį kiekį, kurią paskirtasis tiekėjas realizuoja už šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos ar didesnę kainą ateinantiems kalendoriniams metams, ir pagrįstas SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo sąnaudas, tvirtindama tvirtina gamtinių dujų SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo kainos skaičiavimo metodiką. Komisija derina paskirtojo tiekėjo apskaičiuotą bei taikomą šių gamtinių dujų kainą, atsižvelgdama į kainos skaičiavimo metodikoje nustatytas kainos dedamąsias ir jų taikymą. Paskirtojo tiekėjo parduodamų gamtinių dujų kainą, suderintą su Komisija, pripažįstama pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir įtraukiama į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.

6. Energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą ateinantiems

kalendoriniams metams, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais apskaičiuotą Komisijos nustatyta tvarka, pagal kompetenciją įvertinant visus objektyviai numanomus reikšmingus veiksnus, įskaitant, bet neapsiribojant, gamtinių dujų tiekimo licencijas turinčių įmonių teikiamą informaciją, ir paskelbtą ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios.

7. Jei, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtiną kiekį dalį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, paskirtasis tiekėjas privalo ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikantis mažiausių sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai vartotojams, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, realizuoti SGD terminalo būtiną kiekį Lietuvos gamtinių dujų rinkoje ar tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Šioje dalyje nustatytą SGD terminalo būtiną kiekį realizavimo principų laikymąsi prižiūri Komisija.

8. Jeigu energijos gamintojams parduodamo SGD terminalo būtiną kiekį dalis yra mažesnė už SGD terminalo būtiną kiekį ir SGD terminalo operatorius, nepažeisdamas SGD terminalo naudotojų teisių naudotis SGD terminalu, turi technines galimybes nevykdant dujinimo užtikrinti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią esant poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, Vyriausybės nustatyta tvarka SGD terminalo būtiną kiekį dujinimas gali būti nevykdomas.

9. Teigiamas arba neigiamas skirtumas tarp šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtiną kiekį įsigijimą mokėtinos kainos ir šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintos prognozuojamos ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų rinkos kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtiną kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtiną kiekį šio straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka, Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinamos, nustatant papildomą dedamąją.

10. SGD terminalo būtiną kiekį ar kiekio dalies įsigijimo už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą sąnaudos Paskirtojo tiekėjo parduodamų gamtinių dujų kaina, suderinta su Komisija, pripažįstama pripažįstamos pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir įtraukiamos į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.

11. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę vykdo Komisija, vadovaudamasi jos patvirtintomis Prekybos gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklėmis. Komisija jai pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę gauti iš valstybės institucijų, įstaigų ir organizacijų bei energetikos įmonių informaciją apie gamtinių dujų įvežimą į Lietuvos Respubliką ir įsigijamus gamtinių dujų kiekius iš skirtingų šaltinių, taip pat kitą susijusią informaciją, reikalingą faktiniam gamtinių dujų tiekimo diversifikavimui Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinkoje įvertinti.

12. Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai laikomi privaloma energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos sąlyga, už kurios nevykdymą ar netinkamą vykdymą, taip pat už kitus susijusius energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos pažeidimus energetikos įmonėms gali būti skiriamos baudos Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šio straipsnio 34 dalyje nustatyto įpareigojimo tinkamą vykdymą Vyriausybė papildomai įvertina teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis, tvirtindama viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje teikiančius asmenis ir energijos gamintojams paskirstydama remtinos elektros energijos gamybos apimtį.

13. Šio straipsnio 34 dalyje nustatyto įpareigojimo taikymo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip pradinis SGD terminalo eksploatavimo laikotarpis, tai yra 10 metų nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios, nustato Vyriausybė. Šio įpareigojimo vykdymas Vyriausybės sprendimu gali būti sustabdytas ar nutrauktas nepasibaigus nustatytam laikotarpiui, kai Komisija, suderinusi su Energetikos ministerija, pateikia Vyriausybei išvadą, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinka yra pakankamai išvystyta ir integruota, kad efektyvios konkurencijos rinkoje sąlygomis būtų užtikrintas diversifikuotas gamtinių dujų tiekimas ir vartojimas, energijos tiekimo saugumas ir patikimumas bei vartotojų interesų apsauga. Komisija šias aplinkybes įvertina rengdama kiekvienų metų gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitą.

~~10~~**14.** SGD terminalo operatoriaus teikiamų paslaugų kainos reguliuojamos Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka. Skystinimo paslaugų kainos gali būti diferencijuojamos SGD terminalo naudotojų grupėms taikant *mutatis mutandis* Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 14 dalies nuostatas. Kainų reguliavimą gamtinių dujų sektoriuje vykdo Komisija.“

4 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.
2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija apskaičiuoja ir tvirtina 2016 metų ir vėlesnių metų kainas vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.
3. Šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtina iki 2015 m. lapkričio 11 d., Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija – iki 2015 m. lapkričio 20 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS